

Sygn. akt IV K 880/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 03 września 2019 r.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi - Północ w W. w IV Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSR Małgorzata Nowak - Januchta

Protokolant: Katarzyna Jasińska

przy udziale Prokuratora: -----

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu: 03.04.2019 r., 08.05.2019r., 05.06.2019 r. i 03.09.2019 r.,

sprawy S. D. s. J. i D. zd. O., urodz. (...) w M.

oskarżonego o to, że:

w dniu 18 sierpnia 2018 r. w W. przy ul. (...), samowolnie oddalił się w trakcie pobytu poza terenem Zakładu Karnego W. B. z zatrudnienia zewnętrznego w systemie bez konwojowania, będąc pozbawionym wolności prawomocnym orzeczeniem Sądu Okręgowego w (...), sygn. akt (...)

tj. o czyn z art. 242 § 1 kk

orzeka

I. Oskarżonego **S. D.** uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 242 § 1 k.k. skazuje go i wymierza mu karę 6 (sześciu) miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 (dwadzieścia) godzin w stosunku miesięcznym;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. S. kwotę 826,56 zł (osiemset dwadzieścia sześć złotych 56/100) wraz z należnym podatkiem VAT tytułem wynagrodzenia za pełnioną z urzędu obronę oskarżonego;

III. na podstawie art. 624 § 1 kpk zwalnia oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Sygn. akt IV K 880/18

UZASADNIENIE

Na podstawie materiału dowodowego ujawnionego w toku rozprawy głównej Sąd ustalił co następuje:

Oskarżony S. D. w Zakładzie Karnym W. B. w W. odbywał karę 15 lat pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w (...)z dnia 07.08.2017r. o sygn. akt(...) gdzie koniec kary przypadał na dzień 31.07. 2019r.

W dniu 19 stycznia 2018r. oskarżony S. D. został zatrudniony w systemie bez konwojenta poza terenem zakładu karnego w firmie (...) Sp. z o.o.” i wykonywał prace w (...) sp. z.o.o. przy ul. (...) w W. na stanowisku pomoc kuchenna. W dniu 26 lipca 2018r. komisja penitencjarna pozytywnie zaopiniowała oskarżonemu udzielenie zezwolenia z art. 138 § 1 pkt 7 kkw. W dniach 21-23 maja 2018r. oskarżony samodzielnie korzystał z zezwolenia określonego w art. 141a § 1 kkw z uwagi na zły stan zdrowia matki.

Oskarżony starał się o zezwolenie na czasowe opuszczenia zakładu karnego w trybie art. 141a § 1 kw w dniu 18 sierpnia 2018 r., jednak z uwagi na zmianę grafiku prac w firmie (...) Sp. z o.o.” został poinformowany przez wychowawcę A. K., na długo przed tą datą, że nie otrzymał zezwolenia na czasowe opuszczenie jednostki w dniu 18 sierpnia 2018r.

W dniu 18 sierpnia 2018r. oskarżony wraz ze współosadzonymi udał się samochodem konwojowym z Zakładu Karnego W. B. do miejsca pracy, tj. Szpitala (...) w W. celem świadczenia pracy w godz. 06:00-14:00 w systemie bez konwojenta. Od godz. 06:00 oskarżony sumiennie wykonywał swoje obowiązki służbowe aż do ok. godz. 11:00 kiedy to samowolnie opuścił teren Szpitala (...). Kiedy ok. godz. 14:00 dietetyk ww. szpitala zauważyła brak obecności skazanego niezwłocznie zawiadomiła dowódcę zmiany działu ochrony o tym, iż skazanego nie ma w wyznaczonym miejscu pracy. Niezwłocznie wysłano za ww. grupę pościgową jednakże bez rezultatu, powiadomiono komendę policji w miejscu zatrudnienia oraz w miejscu zamieszkania. Sporządzono wniosek o wymierzenie kary dyscyplinarnej i odnotowano zdarzenie w systemie N. - (...). Oskarżony w dniu 19 sierpnia 2018r. o godz. 17:30 stawiał się w Zakładzie Karnym W. B. w W..

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: częściowo wyjaśnień oskarżonego (k. 80-82), zeznań świadków: J. G. (1) (82-83), A. K. (k. 83-84), I. G. (k. 113-114) i Ł. Ż. (k. 257-259), zawiadomienia o przestępstwie (k.1-7), informacji z K. (k. 17-20, 34-37, 108-111), informacji z AŚ W. B. (k. 53), informacja z ZK W. B. (k. 75), informacji z AŚ W. B., opinii o skazanym oraz informacji o pobytach i orzeczeniach (k. 123-135), dokumentacji leczenia oskarżonego, k. (153-241), informacji z AŚ W. B. (k. 254), opinii (k. 255), kopii grafiku (k.261).

Oskarżony S. D. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. W złożonych wyjaśnieniach podkreślił, iż nie powrócił wraz z pozostałymi współosadzonymi do Zakładu Karnego W. B. w dniu świadczenia pracy, tj. 18 sierpnia 2018r., gdyż w dniach 18-19 sierpnia 2018r. miał zaplanowaną przepustkę, o którą starał się uprzednio z 14 dniowym wyprzedzeniem. Przepustka ta miała mieć miejsce od dnia 18 sierpnia 2018r. od godz. 11:00 do dnia 19 sierpnia 2018r. do godz. 17:00. W tych samych wyjaśnieniach oskarżony wskazał, że dnia 17 sierpnia 2019r. po powrocie z pracy wezwał go wychowawca, który oświadczył mu, że zmienił się grafik w miejscu pracy i w dniu 18 sierpnia 2018r. oskarżony ma stawiać się w miejscu świadczenia pracy, ale zgodnie z zaplanowaną przepustką o godz. 11:00 może opuścić miejsce pracy. Stąd też o godz. 11:00 opuścił zakład pracy i udał się do miejsca zamieszkania matki, która z powodów zdrowotnych nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować (k. 80 – 82).

Sąd zważył, co następuje:

Wyjaśnienia oskarżonego, jakkolwiek konsekwentne, nie mogą zostać uznane w całości, jako wiarygodne i nie mogą usprawiedliwiać faktu samowolnego oddalenia się z miejsca pracy. Sąd nie dał wiary wyjaśnieniom oskarżonego w zakresie jakim nie przyznał się on do zarzucanego mu czynu i wskazał, iż wychowawca zezwolił mu na opuszczenie zakładu pracy i samowolne oddalenie się o godz. 11:00 w dniu 18 sierpnia 2018r., bowiem wyjaśnienia te stoją w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie, a nadto są sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oraz zasadami obowiązującymi przy udzielaniu zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu karnego. Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż oskarżony bezkrytycznie odnosił się do popełnionego przez siebie czynu. Tak więc wyjaśnienia oskarżonego, w których jakoby udał się na przepustkę za zgodą wychowawcy stanowią w ocenie sądu przyjętą linię obrony zmierzającą do uniknięcia odpowiedzialności. Znamiennym jest, iż oskarżony już wcześniej korzystał z tego typu przepustek i wiedział, że na widzenie w takim trybie udaje się każdorazowo, bezpośrednio z Zakładu Karnego wraz z odpowiednimi dokumentami potwierdzającymi tożsamość oskarżonego, a nie z miejsca świadczenia pracy i bez dokumentów.

Jako w pełni wiarygodne Sąd ocenił zeznania dietetyka – J. G. (1), która to była bezpośrednią przełożoną S. D. w miejscu świadczenia pracy, tj. Szpitalu (...). To ww. zauważyła brak oskarżonego w miejscu pracy, w związku z czym o podejrzeniu samo uwolnienia się oskarżonego z wyznaczonego miejsca pracy niezwłocznie poinformowała dowódcę zmiany działu ochrony Zakładu Karnego W. B. w W.. W zeznaniach składanych przed sądem na rozprawie głównie, wskazała także, iż nie posiada wiedzy w zakresie przepustek, gdyż o przepustkach wiedzą tylko kierownicy. Z jej wiedzy wynika, iż gdyby oskarżony tego dnia miał zaplanowaną przepustkę, to nie widniałby w grafiku i nie

zostałby przywieziony z Zakładu Karnego w tym dniu. Relacja świadka znajduje potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym, a ponadto przeczy wyjaśnieniom oskarżonego jakoby o przepustce od godziny 11.00 w dniu 18 sierpnia 2018 r. informował J. G. (2).

Świadek A. K. przesłuchana w charakterze świadka wskazała, iż oskarżony S. D. złożył tzw. wyterminowanie, tj. pismo, w którym wskazał, gdzie będzie przebywał na przepustce i w jakim czasie. Dodatkowo wskazała, co ma potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym, iż oskarżony miał udzieloną zgodę na widzenia w trybie art. 138 § 1 pkt 7 kkw i te widzenia nie mogły być dłuższe niż 30 godz. Ponadto, z uwagi na to, iż oskarżony odbywał karę dłuższą niż 3 lata, koniecznym było, aby „wyterminowanie” zostało przez niego dostarczone odpowiednio wcześniej przed planowaną przepustką, by zawiadomić odpowiednią jednostkę policji o przepustce oraz miejscu w którym skazany będzie przebywał w określonym czasie. Świadek wskazała, że od momentu dostarczenia przez oskarżonego wyterminowania do dnia planowanej przepustki zmienił się grafik pracy oskarżonego, co spowodowało, iż w dniu wyznaczonej przepustki, tj. 18 sierpnia 2018r. S. D. miał się stawić w miejscu pracy, co uniemożliwiło mu zrealizowanie przepustki w ww. dniu, o czym świadek poinformowała oskarżonego osobiście kilka dni wcześniej. Co ważne taką informację oskarżony miał przyjąć bez uwag. W swoich zeznaniach świadek szczegółowo wskazała, sposób udzielania przepustek, a także formę w jakiej te przepustki są realizowane. Wskazując przy tym, iż nie był to pierwszy raz, kiedy oskarżony korzystał z przepustek w tym trybie, zatem wiedział na jakich zasadach są one udzielane. Sąd uznał zeznania świadka A. K. za wiarygodne w całości nie znajdując podstaw do ich zakwestionowania. Zeznania te są spójne i znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym, ponadto świadek jako osoba całkowicie obca dla oskarżonego, działająca w ramach obowiązków służbowych nie miała jakichkolwiek powodów do niesłusznego obciążania oskarżonego.

Przesłuchana w charakterze świadka I. G. na rozprawie sądowej w dniu 08 maja 2019r. przyznała, iż była wychowawcą oskarżonego, jednakże nie była w stanie wypowiedzieć się na temat przepustki w dniach 18-19 sierpnia 2019r., którą miał dostać oskarżony, bowiem w sierpniu 2018r. przebywała na urlopie, to też jej wyjaśnienia były jedynie pomocnicze w ustaleniu stanu faktycznego. Świadek wskazała tryb uzyskiwania przepustek, a także stanowczo zaprzeczyła, aby w przeszłości zdarzały się takie sytuacje, jakoby skazany udawał się na taką przepustkę bezpośrednio z miejsca świadczenia pracy.

Zdaniem Sądu zeznania przesłuchanego w sprawie świadka Ł. Ż. zasługują na wiarę, gdyż potwierdzają zachowanie oskarżonego po przedmiotowym zdarzeniu. Świadek pełnił rolę wychowawcy na oddziale, na którym przebywał oskarżony, wskazując, iż cała sytuacja jest mu znana. Świadek przeprowadził z oskarżonym rozmowę mającą na celu ustalenie przyczyn oddalenia się z miejsca pracy. Oskarżony wskazywał, iż w poprzednim pawilonie mieszkalnym miał zaplanowaną taką przepustkę. Wychowawca potwierdził, że w rzeczywistości tak było, ale na skutek zmiany grafiku została ona anulowana przez poprzedniego wychowawcę, o czym oskarżony miał zostać poinformowany ustnie. Należy jednak podkreślić, iż powody niepowrotu oskarżonego do zakładu karnego podawane w rozmowie z wychowawcą w żaden sposób nie mogą zostać potraktowane, jako usprawiedliwienie jego postępowania. Ww. świadek stanowczo zaprzeczył, aby udzielał niejako zgody oskarżonemu na udanie się na przepustkę bezpośrednio z miejsca pracy, co dodatkowo podkreślił, wskazując, że oskarżony uprzednio korzystał z takich przepustek, więc wiedział o trybie, sposobie i przebiegu takich zezwoleń. Sąd dał wiarę zeznaniom wskazanego świadka albowiem znajdują pełne potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym stanowiąc spójną całość. O tym, że przesłuchani świadkowie nie mieli powodów aby swoimi zeznaniami niesłusznie obciążać oskarżonego świadczy okoliczność, że o jego zachowaniu wypowiadali się pozytywnie wskazując, że nie sprawiał problemów wychowawczych i był nagradzany.

W toku postępowania S. D. został zbadany przez dwóch biegłych lekarzy psychiatrów, którzy w wydanej opinii nie stwierdzili u oskarżonego objawów choroby psychicznej, ani upośledzenia umysłowego i stwierdzili, że w dacie czynu miał zachowaną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem. Sąd uznał opinię jako logiczną, spójną i pełną, sporządzoną zgodnie z zasadami wiedzy specjalistycznej.

Odnosnie pozostałych dowodów zgromadzonych w sprawie zaliczonych w poczet materiału dowodowego na podstawie art. 394 § 1 i 2 kpk Sąd uwzględnił je przy ustaleniu stanu faktycznego nie znajdując podstaw do zakwestionowania ich autentyczności ani prawdziwości zawartych w nich treści.

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego popełnienie przez oskarżonego S. D. zarzucanego mu czynu nie budzi wątpliwości. Zachowanie oskarżonego wypełniło znamiona przestępstwa opisanego w art. 242 § 1 kk, tj. bezprawnego samo uwolnienia się, działając z zamiarem bezpośrednim.

Przestępstwo z art. 242 § 1 k.k. popełnia ten, kto uwalnia się sam, będąc pozbawionym wolności na podstawie orzeczenia sądu lub prawnego nakazu wydanego przez inny organ państwowy. W niniejszej sprawie oskarżony był pozbawiony wolności na podstawie wyroku łącznego Sądu Okręgowego w(...)z dnia 07.08.2017r. o sygn. akt (...). „Samo uwolnienie” należy rozumieć jako wydostanie się poza obręb miejsca zamknięcia lub spod dozoru (wyr. SN z 23.9.1992 r., III KRN 129/92, OSNKW 1993, Nr 1–2, poz. 6), natomiast wymaganym skutkiem jest odzyskanie przez sprawcę wolności, nawet na krótki czas. Dokonanie przestępstwa samo uwolnienia z art. 242 § 1 KK utożsamiane jest "z chwilą wyzwolenia się spod kontroli straży ("zerwania więzów straży"), to jest spowodowania stanu, w którym strażnicy muszą podjąć pościg za sprawcą, bo utracili z nim kontakt bezpośredni. Nie ma znaczenia, jak długo trwa ten pościg (choćby krótki czas). (II AKa 230/03, KZS 2003, Nr 10, poz. 13). Długość pozostawiania na wolności ma zaś znaczenie dla wymiaru kary z uwagi na intensywność ataku na dobro prawne, jakim jest prawidłowe funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, gdyż dłuższa absencja w miejscu pozbawienia wolności powoduje proporcjonalnie większy zakres czynności związany z doprowadzeniem sprawcy z powrotem („rozmiar ujemnych następstw przestępstwa", o jakim mowa w art. 53 § 2kk).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy S. D. uwolnił się z miejsca świadczenia pracy, odzyskując na ten czas wolność i powodując swoim zachowaniem konieczność wszczęcia jego poszukiwań i pościgu. Wprawdzie oskarżony konsekwentnie podawał, iż chciał wspomóc swoją matkę, która nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować, jak i wskazywał miejsca pobytu to jednak powinien powrócić do jednostki penitencjarnej po zakończonej pracy, a następnie poczekać do terminu kolejnej przepustki, o którą jak sam wskazał złożył wniosek. Fakt wykonywania pracy w systemie bez konwojenta nie powodował, że oskarżony nie podlegał pewnym rygorom i dozorowi albowiem po zakończonej pracy miał obowiązek powrócić na teren zakładu karnego w określonej formie, a więc wspólnie z pozostałymi skazanymi i transportem wysłanym z zakładu karnego.

Przechodząc do kwestii kary wymierzonej S. D. za przypisany mu czyn, Sąd miał na względzie przesłanki określone w dyrektywach wymiaru kary ujętych w art. 53 k.k. W myśl tego przepisu, sąd wymierza karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę, bacząc, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do skazanego (prewencja szczególna), a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa i zaspokojenie potrzeby poczucia sprawiedliwości (prewencja ogólna). Wymierzając karę, sąd uwzględnia w szczególności motywację i sposób zachowania się sprawcy, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, właściwości i warunki osobiste sprawcy, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowanie po jego popełnieniu.

Mając powyższe na uwadze Sąd wymierzył oskarżonemu karę 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, uznając, że taki właśnie wymiar kary będzie adekwatny do stopnia jego zawinienia i społecznej szkodliwości popełnionego czynu. Wymierzając karę Sąd miał na względzie, że zachowanie oskarżonego spowodowało konieczność wszczęcia pościgu i poszukiwań oskarżonego, w co było zaangażowane wielu funkcjonariuszy. Sąd miał na uwadze również motywację oskarżonego, jaką się kierował, tj. pomoc matce. Sąd wziął pod uwagę okoliczności przemawiające na korzyść oskarżonego, jak: powrót do jednostki penitencjarnej po upływie 30 godz., motywację oskarżonego aby pomóc schorowanej matce, pozytywne opinie dotyczące jego zachowania w jednostce penitencjarnej jak i zakładzie pracy, jak i okoliczności obciążające: wiedza w zakresie trybu udzielania przepustek, uprzednie korzystanie z takich przepustek, nie przyznawanie się do winy, uprzednia karalność. Dlatego też w ocenie Sądu mając na uwadze, że

oskarżony zakończył już odbywanie kary 15 lat pozbawienia wolności orzeczona względem niego kara 6 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin miesięcznie jest adekwatna do stopienia zawinienia oraz społecznej szkodliwości popełnionego przez oskarżonego czynu, który godził w dobro w postaci prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, jak również należycie spełni swe cele zarówno w zakresie oddziaływania społecznego, jak i cel wychowawczy w stosunku do oskarżonego.

Na podstawie art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z § 17 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 03 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. S. kwotę 826,56 złotych wliczając w to podatek VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu.

Na podstawie art. 624 § 1 kpk Sąd zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych i opłaty w sprawie uznając, że z uwagi sytuację majątkową, rodzinną i osobistą ich uiszczeni byłoby dla niego zbyt uciążliwe.